

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓ-
HIVATAL ÉS NYOMDA

Cluj-Kolozsvár, St. Baron
L. Pop, (Brassai-utca) 10.

Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
Zs. N. Sz. — 558

A kéziratok kizárólag a
szerkesztőséghez cím-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza.

UJ KELLÉ

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

3166

Archiv der Zionistischen

W. Sächsischer strasse 8. lin

30
Nevre — 300
Negyedévre — 200
Egy hónapra — 50
Egy szám ára pályaud-
varon és vidéken is 30
Bukarestben

Csehszlovákiában
Egy hónapra — 25
Egy szám — 150.

1924 július 31 Csütörtök

Cluj-Kolozsvár * VII. évfolyam * 169. szám

5684. Tamuz 29

Kisért a cenzura

Vannak még széplelkek, akik abban a hitben élnek, hogy az állam a polgáraiért van és nem megfordítva: a polgárok az államért. Ha ezeket a széplelkeket ki akarnók ábrándítani, csak azokra az állandó szigorító rendeletekre mutatnánk rá, melyekkel egyes államok, így Románia is, polgárainak szabadságjogait szinte napról-napra redukálják a minimumra. Ha ezek a rendeletek kizárólag a polgárság nyugalma, biztonságát és az állam feltétlen megvédését céloznák, bizonyos felforgató törekvések ellen, akkor szavunk se lehetne az intézkedések ellen. A kormánynak nemcsak joga, de legfőbb kötelessége megvédeni a közrendet a rendelkezésére álló eszközökkel. Am böles államférfiak ezekkel a rendelkezésekkel is csinyján tudnak bánni és nem szűkítik a kereteket olyan szorosra, hogy azt az élet normális vérkeringése bénítóan érezze meg.

Szerintünk a hadizónában eddig érvényben volt és érvényben levő szigorított intézkedések, ha azt kellő eréllyel és tapintattal hajtják végre, teljesen elegendők ahhoz, hogy a polgári rend és a lakosság köznyugalma zavartalanul fentartassék. Mégis egyik fővárosi lap közlése szerint a kormány az ostromállapot szigorított rendszabályait tovább akarja fejleszteni és eddig meg nem erősített hírek szerint el akarja rendelni a hírlapok előzetes cenzuráját az egész országban. Hisszük, hogy ez a hír nem fog valószínű bizonyulni és a kormányban lesz annyi tisztelt ember lelkiismereti szabadsága iránt, hogy egy tollvonással nem veszi el a sajtótól a szabad kritika jogát, mellyel a sajtó becsületes munkásai mindig a jog, a közéleti tisztesség és az ország konszolidációjáért vívták és vívják nemes harcukat. Hisszük, a kormány be fogja látni, hogy a cenzura kétélű fegyver, melynek éle nem a sajtó ellen, hanem éppen a béke és a rend ellen irányul, mert a lapoknak a cenzura miatt fehéren hagyott ablakain át rendszerint alaptalan, a lelkek nyugalma felzavaró hiób hírek rémei kandikálnak ki. A cenzurával tehát éppen ellenkezőt ér el a kormány, mint amelyet feladatát tűzött ki.

Az újságíró, amikor szavát a cenzura ellen fel emeli, tulajdonképpen nem a saját egyéni érdekeiért emel szót, mert az újságíró szempontjából a cenzura kényelmességét jelent, hiszen felelősségét, melynek jegyében végzi munkáját, egyszerűen a cenzor veszi át s így az újságíró megmenekül egy csomó sajtóperitől, meg nem érdemelt hárszától. Mi nem ragadtatjuk el magunkat a Byron pártoszáig, aki a cenzorokról mint a gondolat börtönőreiről emlékezik meg egyik legszenvedélyesebb költeményében, mert mi tudatában vagyunk annak, hogy egy forrongó, ki nem alakult, ezer veszélyt rejtgető korszakban, igenis szükséges van az újságírói toll mérséklétére, de ennek a mérséklésnek igazi és becsületes eszköze nem a cenzor ceruzája kell hogy legyen, hanem az újságíró intelligenciája, jóhiszeműsége és feltétlen megbízhatósága. Lehetetlen azt kívánni, hogy száraz bürokraták hivatalos elbírálói lehessenek annak, hogy mi való az újságba és mi nem. Erre vonatkozólag egy fővárosi lap egyik legutóbbi számában közöl érdekes interjú. Az interjú a nagyváradi cenzort szólaltatja meg, aki az interjúban elmondja, hogy a cenzurának csak azokat a cikkeket nem szabad közzétételre engedélyezni, amelyek az illető város vagy sajtóterület lakosságát az állam biztonsága elleni merényletre igatnák, vagy pedig államellenes, dinasztiaellenes és az ország integritása ellen igató tendenciájuk. Ennek ellenére a váradi cenzor többek között egy olyan cikket is kicenzurált, melyben az volt megírva, hogy az Gozsdu-liceum igazgatója, mint kiktüldött vizsgabiztos a zsidó liceum diákjainak 60 százalékát elbukatta. Ime így néz ki a cen-

zura objektivitása, hozzáértése a gyakorlatban.

Hisszük, mert hinnünk kell, hogy az általános sajtócenzura behozatalának híre csupán egy fővárosi lap téves informáltsága révén széledt világgá és a kormány be fogja látni, hogy a sajtócenzura életbeléptetése a szuronypolitikának végső betetőzése, mely után — rend helyett — a lelkek és gondolatok zavartsága következik, mely nagyon sokszor volt talaja olyan balvégzetű robbanásoknak, melyek talán a szabad sajtó útján minden nagyobb megrázkódtatás nélkül levezetődtek volna. Rá kell mutatnunk arra, hogy ma Európa egyetlen

más államában, még az utódállamokban sincs életben cenzura és igazán nem érdeke Romániának, hogy éppen ezzel a szabadságjogokkal ellentétes intézkedéssel növelje meg presztizsét. Nem citáljuk Talleyrand hirhedtté vált mondasát, melyet a szuronyok uralmára tett, mert úgy érezzük, hogy Románia felzaklatott lelki és gazdasági egyensulya bizonyos mértékig megkivánja a szuronyok biztosító erejét. De a szuronyoknak is van határa, melyen ha túl lendül a kormányzat józansága: a teljes dezorganizáció és az anarchia rémével találja magát szemközt!

Cenzurát és általános ostromállapotot készít elő a kormány

A „Lupta“ szerint a kormány az egész ország területére ki akarja terjeszteni az ostromállapotot. Nem cenzurára, hanem rendre van szüksége az országnak

(București-Bukarest, július 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) A bukaresti „Lupta“, amelynek igen pontos értesülései szoktak lenni, mai számában arról ad hírt, hogy a kormány az ostromállapotnak az egész ország területére való kiterjesztéséről és a cenzura esetleges életbeléptetéséről tárgyal. A „Lupta“ ezeket írja:

„Tekintettel az utóbbi napok külföldi és belföldi eseményeire, a kormány kebelében az ostromállapotnak az egész országra való kiterjesztéséről tárgyalnak. Minthogy ezt az intézkedést csak királyi dekrétum alapján lehet foganatosítani, minisztertanácsi jegyzőkönyv alapján, kormánykörökben úgy tudják, hogy a holnap összehívott minisztertanács tog határozatot hozni.

Néhány nap óta egyébként kormánykörökben arról is tárgyalnak, hogy az ostromállapot kiterjesztésével egyidejűleg a cenzurát is életbeléptessék. Ez az intézkedés legalább is korai volna és éppen ezért nincs kizárva, hogy még az esetben is, ha az ostromállapotot kiterjesztenék, a kormány

lemond a cenzura elrendeléséről és megelégszik azzal, hogy felhívással fordul a sajtóhoz, őrizze meg higgadságát és semmiféle izgatásokra ne szolgáltatson okot.“

Bár a „Lupta“ információi igen megbízhatóak, ez esetben úgy hisszük, legalább is úgy szeretnők hinni, hogy a lap értesülése téves és a kormány nem készül ilyen merényletre a sajtószabadság ellen, annál kevésbé, mert erre semmi komoly oka sincsen. Az ország életének nyugalma nem a sajtó megrendszabályozása fogja biztosítani, hanem az az érélyes eljárás, amit a kormány végtére talán mégis megindít azok ellen, akik bűnös és vakmerő izgatásaikkal bombamerényletekre és gyilkosságokra uszítanak. Ha a kormány erős kézzel teremtene rendet a társadalmi és felekezeti béke megbontói között, akkor nyugalom lesz az országban ostromállapot és cenzura nélkül is.

Addig pedig még a cenzura sem akadályozza meg, hiszen Arad megyében cenzura van, hogy a zsidó templomokat fel ne robbantsák.

Herriot üzenete a francia parlamenthez

Franciaország közvetlenül akar tárgyalni Németországgal a kiűrités ügyében. Jövő hét közepén ér véget a londoni konferencia

(London, július 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) A londoni konferencia tárgyalásai befejezésükhöz közelednek. Két hete tartanak immár a beható eszmecsere a szövetségesek államférfiai között, a legtöbb kérdésben létre is jött az elvi megállapodás, de a helyzet még koránt sincs tisztázva. A gyakorlati kérdések körül még súlyos differenciák lesznek Herriot és Macdonald, valamint Herriot és az amerikai bankárok között. Az amerikai és angol követelésekkel nem is annyira Herriot áll szemben, mint a Poincaré által feltűzött francia közvélemény, amelyet a jobboldali lapok tendenciózan informáltak a londoni eseményekről. Herriot mindent elkövet, hogy a nyugtalanságot elcsitítsa, de ez Londonból vajmi nehéz dolog. A francia demokrácia azonban reméli, hogy a konferencia eredményei olyan kézzelfoghatók és üdvösek lesznek Franciaország számára, hogy még a reakciós ellenzék is kénytelen lesz meghajolni előttük.

Herriot ma táviratot intézett a francia parlament mindkét házhoz, amelyben kijelenti, hogy a kormány a londoni egyezmény teljes szövegét a parlament elé kívánja terjeszteni, azonban minden fáradozás dacára a tárgyalások még nem fejeződtek be. A francia delegáció a bankároknak minden törvényes biztosítékot felajánlva szem előtt tartja, hogy a versaillesi békeszerződés és Franciaország jogai meg ne csorbítsanak. A miniszterelnök rámutatott arra, hogy a francia-belga vasútszoknak a Rajna balpartján való megtartásának kérdése mindaddig ki van kapcsolva a tárgyalásokból, amíg Németországnak a konferencián betöltendő sze-

repe végleg tisztázva nem lesz. A tárgyalások még tartani fognak néhány napig és a kormány a legnagyobb jóindulattal vesz részt bennök, hogy Franciaország jogának védelmét, valamint a béke helyreállítását biztosítsa. Mihelyt végleges döntés történik, az eredményt haladéktalanul közölni fogja a parlamenttel.

A szenátus ülését Herriot táviratának felolvasása után berekesztették. A kamarában a táviratot nagy tetszéssel fogadták, csupán a kommunisták sorából hallatszottak hangos felkiáltások: — Vonuljatok ki a Ruhr-vidékről.

Herriot lapjai ma már nyíltan írnak róla, hogy bizonyos ellenszolgáltatásokért tárgyalni lehet a Ruhr-vidék kiűritéséről. Ezzel szemben Poincaré sajtója szerint ez a kérdés Londonban nem is érínthető és csakis a megszállók és Németország közötti megegyezés útján intézhető el. Herriot lapjai viszont hangsúlyozzák, hogy a Ruhr-vidék kiűritése távolról sem jelentené a francia hadsereg tekintélyének csorbitását, mert hiszen a megszállás elejétől fogva tisztán gazdasági természetű intézkedés volt, amelynek a harcászathoz semmi köze.

Londonban egyébként mára fontos fordulatot várnak, mert a francia delegáció újabb javaslatot terjeszt elő a szankciókról és garanciákról. Általában azt hiszik, hogy a konferencia, ha csak váratlan nehézségek föl nem merülnek, a jövő szerdán vagy csütörtökön befejeződik. A német delegáció már utakészen áll és Macdonald intését várja. A delegációknak ötven tagja van, közöttük Marx, Stresemann és Luther birodalmi pénzügyminiszter, valamint Poroszország és Bajorország képviselői.

Hírek Palesztinából

Junius a bevándorlás rekord hónapja volt. Az elmúlt június havában, mint röviden már jelentettük, 1795 zsidó vándorolt Palesztinába. Ez a szám a legmagasabb, amit eddig a havonta megjelent bevéndorlási statisztika fölmutat. Figyelemreméltó tünet, hogy a családok bevándorlása mindinkább növekedik. A juniusi bevándorlók között 300 család volt, körülbelül 1100 hozzátartozóval.

Hány elítélt zsidó van a palesztinai börtönökben? Az angol megszállás óta, hivatalos jelentések szerint, Palesztinában huszonhat egyént ítéltek gyilkosság vagy a katonaság elleni merénylet miatt halálra. A kivégzettek között egyetlen zsidó nincs. Palesztina börtöneiben ezidő szerint 1418 üli le büntetését, közöttük mindössze negyvenegy zsidó.

Közel egymilliárd lejt investált eddig a Keren Kajemet. A Keren Kajemet fennállása óta Palesztinában nyolcszáz ezer font sterlinget fektetett be földvásárlásokba. A vételek a következőképpen oszlanak meg: termőföldért 49,6 százalék, fásításért 15,5 százalék, városi telkek megszerzéséért 8,8 százalék, gazdasági és munkás házakért 5,5 százalék, kihitelezésre 3,8 százalék, gazdasági leltárra 2,9 százalék, városi házakra 1,6 százalék. A brit mandátum kezdete óta a Nemzeti Alap befektetése megkilencszereződött. A háború folyamán mindössze 20,737 font sterlinget investáltak.

A Palestine Land Development Company nagy földvásárlásai. A Palestine Land Development hosszas tanácskozások után a napokban 16 ezer dunam földet vásárolt az Emekben. Az újabb zsidó kolonizáció történetében ez a legnagyobb magánaton történt földvásárlás. A megvásárolt telkekből 5 ezer dunamot átengedtek az American Zionist Commonvealtnak. A többi 8 ezer dunamot a Meschektársaság parcellázza és adja el az európai érdekeltek között.

A szlobodkai jesivát áttelepítik Palesztinába. A híres litvániai jesivát Szlobodkáról Palesztinába akarják áthelyezni. Sir Clayton, a palesztinai kormányzó helyettese, egy nála járt küldöttség előtt kijelentette, hogy az áthelyezést minden tőle telhető módon elő fogja segíteni. Az első időben arra gondoltak, hogy Jeruzsálem legyen a jesiva székhelye, ettől a tervtől azonban az ortodoxok között felmerült differenciák miatt állottak. Ezután Hebron jött tekintetbe és itt az volt a szempont, hogy a jesiva odatelepítésével a hanyatló régi zsidó községet ismét új életre keltsek. A „Haaretz” jelentése szerint azonban ettől a tervtől is el kellett állni, mert a városban nincsenek a jesiva ifjusága számára megfelelő lakások. A jesivát minden valószínűség szerint Petach-Tikvában fogják felállítani.

Rabbinranath Tagore az ujjáépítésért. Sanghaiból érkező jelentés szerint a dr. Benzion által megkezdett Keren Hajjeszód-gyűjtést erőlyesen folytatják. Nemosak zsidók érdeklődnek az ujjáépítési alap feladatai és céljai iránt, hanem tekiutélyes számban nemzsidók is. Sokan hozzá is járulnak a Keren Hajjeszód gyűjtéshez, így dr. Tongu orvos, aki a Keren Hajjeszód-bizottság számára 500 font sterlinget utalt át, egy Vizenonowitsch nevű keresztény hölgy 100 dollárt adott ujjáépítés céljaira. Rabbinranath Tagore, a világhírű hindu költő a Nobel-díj nyertese, aki ismételten érdeklődött Palesztina ujjáépítése iránt, ezidő szerint Indiában való visszautaztában Sanghaiban tartózkodik. A költő elfogadta a Keren Hajjeszód-bizottságnak egy

tiszteletére adott bankettre való meghívását. Rabbinranath Tagore a banketten nagy beszédet tartott a zsidó ujjáépítés érdekében. Dr. Benzion Sangha után Charbinban fogja folytatni propagauda munkáját. A sanghai Keren Hajjeszód-bizottság helyettes elnöke dr. Reiss, aki maga is 500 font sterlinget adományozott ujjáépítési célokra, mostanában érkezett vissza Tientsinből, ahol eredményes Keren Hajjeszód-munkát végzett.

Haifa gazdasági forgalma májusban. Mosztanában jelent meg a Haifa piaci helyzetéről szóló

jelentés. Eszerint az előző hónappal szemben a gaboneexport valamivel javult. Kivitelre került 6160 font sterling értékű gabona, szomban az áprilisi kivittel, amelynek értéke 2015 font sterling volt. Az árak emelkedő tendenciát mutatnak. A gyapotárak ezzel szemben 5—10 százalékkal alacsonyabak, mint az európai piacon. A husárakban is csökkenés várható. A francia liszt valamivel olcsóbb a belföldön előállított lisztnél, de meg van minden remény arra, hogy a belföldi termelést is rövidesen olcsóbbá lehet tenni.

Nistor miniszter ismerteti a bécsi egyezményt

Visszakerülnek a Bécsbe szállított műkincsek

(București-Bukarest, július 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) Dr. Nistor bukovinai miniszter, aki a bécsi román-osztrák tárgyalásokat vezette, ma délután visszatért a fővárosba és beszámolt Duca külügyminiszternek a tárgyalások eredményéről.

Azután a miniszter a „Viitorul”-nak a következő nyilatkozatot tette a konferenciáról: „Az osztrák-román tárgyalások, melyek még április hó folyamán, kezdődtek szombaton, július huszonhatodikán befejeződtek. A tárgyalások jegyzőkönyvét a pénteki plenáris gyűlésen, melyet az osztrák külügyminisztérium palotájában tartottak, hitelesítették. A létrejött megállapodások között — mondotta Nistor miniszter — kétségtelenül az a legfontosabb, mely a háború folyamán Ausztriába elszállított javak visszaadására vonatkozik. A volt osztrák monarchia ugyanis a román impérium bekezdése előtt számos, különösen a csarnovitzai múzeumok, tudományos intézetek műkincseit, illetve felszereléseit Bécsbe szállította. Ezek a milliókat érő javak most rövid időn belül újra visszakerülnek jogos tulajdonosa, a román állam birtokába. Ugyancsak Romániára nézve kedvező megállapodá-

sokat sikerült létrehoznom, többek között a letétek felszabadítására, az adósságok kölcsönös rendezésére, a bukovinai egyházi alapok ügyére, a biztosító társaságokra, a nyugdíjakra, levéltárakra és különböző bírósági ügyekre, továbbá a „Romania Juna” bécsi román kulturegyesület vagyonának visszazolgáltatására és végül a bukovinai helyiérdekű vasutak megváltására vonatkozólag.

A tárgyalások folyamán nem sikerült végleges megállapodásra jutnunk a közigazgatási alapok és alapítványok, valamint a postatakarékpénztári ügyekben. Ezek a kérdések a szeptemberi újabb konferencián kerülnek végleges elintézésre, mikor is az ügyben érdekelt többi utódállamok képviselői is meghívást kapnak majd a tárgyalásokra.

A konferencia egyébként két deklarációval hatályon kívül helyezte a bukaresti béke összes pontjait.

A konferencia — fejezte be Nistor miniszter — általában a legteljesebb megértés és barátság jegyében tolyt le. A bécsi sajtó a konferencia egész tartama alatt barátságos hangon irt a tárgyalásokról és Romániáról és magatartásával hatékonyan segítette elő annak sikerét.”

Miért nem kap Kappel Izsák iparigazolványt

A kolozsvári városi tanács miniszteri utasítás ellenére sem adja ki az ipart. Antiszemita szempontok az iparendéylek megadása körül

(Cluj-Kolozsvár, július 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) Kappel Izsák kolozsvári lakos, idevaló illetőségű, Erdélyben született. Tizenöt esztendeje lakik egyfolytában a városban, a háborús évek kivételével, amikor az orosz fronton harcolt. 1918-ban, a forradalom napjaiban hazajött és beállott Grünwald Samu kereskedőhöz üzletvezetőnek. Ebben a minőségében 1923-ig volt alkalmazásban, azután önállóul akart és azt hitte, teljes joggal, hogy ebben semmiképpen sem akadályozhatja meg a hatóság.

Hiszen minden ehhez szükséges kelléke meg volt: képesítési bizonyítványa is, jöllehet a szabad ipart tűzőknél ezt nem veszik túlságosan komolyan. Mégis, amikor benyújtotta az iparigazolvány iránti kérvényét, visszautasították a 3678—1917. M. E. 15. szám alatti magyar belügyminiszteri rendelethez való hivatkozással. A rendelet szól azokról, akik a háború alatt a konjunktúra ügyes kihasználásával csoperedtek fel, vagy akik ellen más erkölcsi vagy politikai kifogások merülnek fel. Ezeknek a megbízhatatlannak a tisztességes ipar és kereskedelem védelme érdekében annak idején nem adtak olyan jogokat, mint amilyenek azoknak jár, akik megérték a rögös utat, ami az ipari és kereskedelmi minősítéssel jár.

Kappel Izsák a legnagyobb meglepetéssel látta, hogy őt, aki a háborút végigküzdötte és aki a háború után évekig volt alkalmazásban, egy kalap alá veszik a hadicsalókkal és olyan rendelkezést alkalmaznak rá, ami egyébként csak a háború tartama alatt volt diszkrecionális joga a főispánoknak.

Az elsőfokú iparhatóság ítéletét tehát megfeleltette a városi tanácshoz, amely helybenhagyta indoklásaival együtt az iparhatóság elutasító végzését. Kappel erre a kereskedelmi minisztériumhoz folyamodott, ahonnan 14357 sz. alatt utasítás jött, hogy adják meg az iparendéylet Kappel Izsáknak, minthogy neki erre megvan minden jogcíme. Kappel a miniszteri utasítás ellenére sem kapta meg iparigazolványát. A városnál azt mondták neki, hogy ügyét tanácsülésben újra meg kell tárgyalni. Amikor Tancred Constantinescu miniszter Kolozsváron járt, nála is panaszt tett Kappel Izsák. A miniszter utasította Blankenberg kereskedelmi főfelügyelőt, hogy haladéktalanul vizsgálja meg az ügyet és intézkedjen. Blankenberg intézkedése után újra visszakerült a tanácshoz Kappel Izsák ügye.

Február óta megy ez így, Kappel mindennapos

láoagatója a polgármesteri hivatalnak, ahonnan azonban pozitív választ nem kap.

Munkatársunk érdeklődött a tanácsnál az ügy állása iránt, azonban mi sem kaptunk pozitív választ. Az atsóbbfoku hatóságok a magasabb helyről jövő utasítással fedik magukat, a tanács pedig nem respektálja a miniszteri végzést.

Kappel Izsák esete nem ér meglepetésszerűen bennünket, mert a kolozsvári városi tanácsnál körülbelül egy év óta rengetegen járják ezt a kálváriás utat és — hacsak különösen magas protekcióval nem rendelkeznek, ami rendszerint összefügg a kérvényező vagyoni viszonyaival — sehogysem tudnak hozzájutni a jogosan kijáró iparigazolványhoz. Ha megfigyeljük a visszautasított kérelmezők nacionáléját, könnyen rájöhetünk a visszautasítás okára. Az iparhatóság és a városi tanács következetesen a zsidók, vagy ritkában más nemzetiségűek kérvényeit utasítja vissza. Ezért a kertelés és kínos feszengés, amikor az iparendéylek megtagadásának okai felől érdeklődünk. A Kappel Izsák esete azonban még a szokványos esetek közül is kéri, mert itt a városi tanács egy érvényes miniszteri utasítással helyezkedett szembe, amikor az iparigazolvány kiadását a végtelenségig kuzza-halasztja. Ugylátszik a városi tanács a liberális kormányon is túl akar tenni antiszemitizmus tekintetében s ezzel különös érdemeket akar szerezni a maga számára. Az iparendéylek megtagadását igazán nem tekinthetjük másnak közönséges antiszemita hajszánál, amely következményeiben még sokkal súlyosabb az utcai verekedéseknél és egyéb zsidóellenes atrocitásoknál, mert dolgos zsidó embereket foszt meg igazságtalanul a munka és ezáltal a megélhetés jogától.

Anglia nem adja ki a londoni román konzul merénylőjét

London, jul. 30. A román kormány kérte annak a diáknak a kiadását, aki revolvermerényletet követett el a londoni román konzul ellen. Az angol kormány azzal az indokkal, hogy az ügyet az angol hatóságok elé utalták, megtagadta a kiszolgáltatást. A román kormány exterritorialitásának jogait hangoztatva, ragaszkodik a kiszolgáltatáshoz. Az ügy valószínűleg a londoni diplomáciai testület elé kerül döntés végett.

Uj angol kékkönyv

London, július 30. Az angol külügyminisztérium kékkönyvet adott ki Franciaországgal való jelenlegi diplomáciai helyzetéről.

1980 LEI

a legújabb tavaszi
főrföltény

Katz és Mendel

cégnél Cluj, Főter 10.

Aggasztó a cséplések eredménye Magyarországon

Küzdelem a magyarországi munkanélküliség ellen. Progresszív lakásadót vezettek be

(Budapest, július 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) A magyar nemzetgyűlés tegnap ülésén a parlament harminchármas bizottsága az ellenzéki indítvány elvetésével kimondotta, hogy a házbéreket augusztus ötödikéig, a boltbéreket augusztus tizenötödikéig egy összegben kell fizetni. A kinstári haszonrészesedés progresszív lakásadóvá alakul. A szorzószámot tizenhétzeseben állapították meg, ami azzal magyarázható, hogy a háztulajdonosok milliókat költenek tatarozásokra.

A nemzetgyűlésen a munkanélküliség problémáját is felvetették. Főlemlítették, hogy a munkanélküliség nemcsak a munkásosztályban növekszik, hanem a polgárságban is terjed. Marsall Ferenc képviselő hangsúlyozza, hogy a munkanélküliség problémájával párhuzamosan kell biztosítani az ország jövő évi termését is. Rámutat az aggasztó cséplési eredményekre. A termés gyengesége folytán a vetőmagszükségletet nem tudja biztosítani a kormány. Felhívja a kormányt, tegye lehetővé, hogy a vetőmagot vásárló gazdák váltóit a nemzeti bank akadálytalanul leszámítsa. Valkó kereskedelemügyi miniszter szerint a munkanélküliség a tökehiányra vezethető vissza. A hitelélet egészségessé tételét biztosítani kell.

Vass miniszter kijelentette, hogy a népjóléti minisztérium a munkanélküliség leküzdésére javaslaton dolgozik. A miniszter a munkanélküliek tömegét nem taksálja olyan magasra, mint azt egyesek feltűntetik. A kormány mindent elkövet a pillanatnyi munkanélküliség leküzdésére. Kéri a szakszervezetek vezetését, hogy meggondolatlan sztrájkokkal ne növeljék a gazdasági élet nehézségeit.

Miért mondott le a nagyváradai lakásépítő bizottság elnöke?

A prefektus megszüntette vele az érintkezést, mert nem kelt védelmére egy kávéházi inzultus alkalmából

(Oradea Nagyvárad, július 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) Néhány héttel ezelőtt hirt adott az Uj Kelet arról, hogy Nagyváradon lakásépítő bizottság alakult, amelynek az elnöke dr. Mangra Demeter vármegyei főügyész lett. Mangra főügyész igen sokat buzgókodott a lakásépítő akció érdekében, több ízben járt Bukarestben, hogy az ottani lakásépítő akció tevékenységét tanulmány tárgyává tegye és a nagyváradai lakosság teljes melegegésére intezte az akció ügyeit. Annál nagyobb feltűnést keltett, hogy a lakásépítő bizottság mai ülésén Mangra Demeter dr. bejelentette elnöki tisztéről való lemondását.

A bizottság, amint ilyenkor már szokásos, sanálkozással vette tudomásul a főügyész lemondását, anélkül, hogy a lemondása okairól érdeklődött volna. Igaz, hogy ez az érdeklődés teljesen fölösleges volt már csak azért is, mert a bizottság minden egyes tagja jól tudta, mi készítette a főügyészt erre az elhatározásra.

A lemondás előzményeit, amelyekről a nagyváradai sajtó érthető okokból nem ír, egy érdekes lakásbotránny és annak még botránysabb következményei szolgáltatták. Néhány nappal ezelőtt Timoc Gábor határrendőrtiszt Bukarestbe utazott. Míg a határrendőrtiszt Bukarestben tartózkodott, addig a lakáshivatal, amelynek elnöke Popovicu Miklós prefektus, jogtalanul elrekvirálta lakását és öreg édesanyját az utcára lakoltatta ki.

Amikor Timoc Bukarestből hazajött és tudomást vett a sérelmes esetről, a prefektus keresésére indult, hogy felvilágosítást kérjen tőle a jogtalan eljárásért. A prefektus történetesen a város több román intellektueljének társaságában a Royal-kávéház terraszán egyik asztalnál foglalt helyet, amikor a magából kikelt Timoc az asztalhoz lépett és durva hangon vonta felelősségre a prefektust lakásának elrekvirálása miatt.

A prefektus kíséretében lévő urak, akik között dr. Mangra Demeter főügyész is jelen volt, némán hallgatták végig a botránys jelenetet anélkül, hogy a prefektus védelmére siettek volna. A vármegye prefektusát annyira felháborította ez a magatartás,

hogy az akkor kíséretében levő urakkal minden személyes érintkezést megszüntetett és a köszönési viszonyt is megszakította velük.

Mangra Demeter ezek után azon az állásponton

Nem iktatták törvénybe a bajor antiszemita programját

Alkotmányba ütköző volta miatt elvetették az antiszemita javaslatot. Tilos a zsidóknak megváltoztatni a nevüket

(München, július 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) Hirt adott arról az Uj Kelet, hogy a bajor deutschvölkisch párt parlamenti csoportja törvényjavaslatot terjesztett a parlament elé, amelyben a numerusz klauzuszok az állami és társadalmi élet minden megnyilvánulásában való azonnali bevezetését követeli.

A barbár javaslatról még az antiszemita-mussal teljesen szaturált bajor parlament is visszaretent és több felszólalás után, amelyek rámutattak arra, hogy a deutschvölkisch kívánság ellenkezik a birodalmi alkotmány szellemével, a javaslat tárgyalását elhalasztották. A parlament alkotmányozó bizottsága mai ülésén folytatta a néhány nappal ezelőtt félbeszakadt vitát. Az ülés elvetette a deutschvölkisch javaslatot, nem annyira az emberiség és igazságosság szempontjából, hanem mindenképp azért, mert ellenkezik a birodalmi alkotmány szellemével.

Azonban a szociáldemokraták, demokraták

és kommunisták szavazatai ellenében, tehát a bajor néppárt, német néppárt, deutschvölkisch párt és természetesen a német nemzetiek szavazataival a következő javaslatot mégis elfogadták.

1. Megkeresést kell intézni a kormányhoz, hogy a zsidóknak többé ne engedjék meg családnevüknek megváltoztatását, ugyancsak figyelmeztetni kell az alantas hatóságokat, hogy a zsidóknak keresztnevük megváltoztatását se engedje meg.

2. A kormányt meg kell bizni azzal, hogy legrövideb időn belül pontos lajstromot készítsen arról, hogy hány zsidó áll a bajor állam szolgálatában, akár mint hivatalnok, akár mint bizalmi ember.

A több órás vita során a közoktatásügyi miniszter közölte, hogy a négy bajor főiskolán működő 198 tanár és magántanár között mindössze 29 zsidó van, ami tizenegy százaléknak felel meg.

Kommunista-puccsot leplezik le Berlinben

A kormány idejében megakadályozta az augusztus negyedikére tervezett lázadást. Forrongás a Balkánon

(Cluj-Kolozsvár, július 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) Néhány hét óta a nemzetközi kommunista agitáció új erőre kapott. Az agitáció hatása leginkább a balkán államokban érezhető, ahol Jugoszláviában, de különösen Bulgáriában óriási méreteket öltött a kommunista propaganda és a polgárháború kisebb esztázások formájában máris jelentkezett. Igen sok külföldi lap véleménye szerint pedig a forradalom kitörése elkerülhetetlen.

A Balkánon kívül a nyugati államokban is érezhetővé vált a fokozott kommunista propaganda, különösen Németországban, ahol a kommunisták puccsot készítettek elő, de a kormány erőteljes intézkedései idejében elfojtották ezt a törekvést. A kommunista agitáció különböző megnyilvánulásairól alábbi távirataink számolnak be:

Fegyveres lázadás készült Németországban

Berlin, július 30. A német kommunisták augusztus 4-re fegyveres puccsot terveztek. A fegyveres lázadás országos jellegűnek készült és egy Berlinben elkövetett merénylet lett volna a jel az általános lázadásra. A birodalom különböző városaiban az asszonyok a rokkantak közé akartak elrejtőzni, hogy védve legyenek a rendőrség fegyverei ellen, a terv további része szerint pedig felfegyverzett kommunisták provokálni akarták a rendőrség vagy a katonaság beavatkozását.

A fegyveres erő beavatkozása esetén megkezdődött volna az általános támadás, amelyet minden egyes helyen a polgári városrészekben kezdtek volna el. A pártvezetőség parancsa szerint a kommunista alakulatok minden egyes polgárt, akinél fegyvert találtak, lelőttek volna. A kormány besugók útján idejében értesült a készülő puccsról és erővel vizsgálat indított a puccs szervezői ellen. Eddig is több letartóztatás történt.

A nagy államoknak segíteni kell a Balkánt

London, július 30. A kommunisták balkáni propagandája a külföldi sajtó orgánumai között különösen az angol lapokat foglalkoztatja élesen. A "Times", amely szófiai levelezője tollából napról-napra beszámol a balkáni nyugtalanságok és forrongások minden egyes újabb fázisáról, mai számában hosszabb cikkben foglalkozik a kommunisták balkáni propagandájával. A lap nem találja helyesnek, hogy a civilizált államok háború nélkül teljesen tehetetlenek a bolsevista propagandával szemben. Cikkének végén a "Times" arra a konklúzióna jut, hogy a nagyhatalmak pénzügyi, erkölcsi és gazdasági támogatása rendkívül szükséges a balkán államoknak, amelyek a jelenlegi nehéz

helyzetükben kölcsönösen segítik egymást a moszkvai veszedelemmel szemben.

A "Times" azzal végzi cikkét, hogy az összes nagy államoknak kötelességük minden szempontból segítyt nyújtani a balkán államoknak a veszély elhárítására.

Véres összeütközés a bolgár kommunisták és a katonaság között

Szófia, július 30. A Szófiában megjelenő "La Bulgarie" a következő részleteket közli az utóbbi napok forradalmainak nevezhető megnyilvánulásairól:

"Egy kommunista banda, amelyet egy katonai különítmény tildözött, Burgasba, a Törökországi határos hegységekbe vonult vissza, ahol felvette a harcot az üldöző katonákkal. Az összeütközés során két kommunista esett el, a katonák közül pedig négyen estek el.

Ugyanebben az időben Pernikben a hatóságok a parasztok között titkos kommunista szervezetet fedeztek fel. A szervezet vezetőit letartóztatták és Szófiába kísérték.

A bolgár kormány különböző dokumentumoknak jutott a nyomára, amelyek azt bizonyítják, hogy a kommunisták forradalmat készítenek elő a Balkánon és ennek első lépéseként Bulgáriában akarják kikiáltani a diktatúrát. Az agráriusok szélsőséges tagjai mindent elkövetnek, hogy a párt vezetését a kezükbe kaparinthassák. A kormány a fenyegető veszedelemmel szemben komoly intézkedéseket fogantatosított."

Bucuresti-Bukarest, július 30. Diplomáciai körökből nyert értesülésünk szerint, Bulgáriából az utolsó 48 óra alatt érkezett hírek a helyzet súlyosbodásáról számolnak be. A szófiai kormánynak minden igyekezete arra irányul, hogy a szövetséges hatalmak és a szomszédos államok követői útján kieszközöljék hadierőik növelésének engedélyezését.

Herzlgászünnepély Resicán

19. évi, szombat este méltó keretek között ünnepelte a resicai zsidóság templomában Herzl Tivadar halálának huszadik évfordulóját. A gászünnepélyt a Barisszia rendezte. A Barisszia és Aviva a Hatikvát énekelte el énekkarban Klein Géza vezetésével, utána Fellner Manó főkantor gyönyörű El mole ráchámimot énekelte. Weiss Móse mérnök-főfelügyelő a zsufolásig megtelt templomban nagyhatású beszédben megemlékezett Herzlről, Palesztináról és a zsidó mozgalomról. Az istentisztelet alatt Goldstein Oszkár Aviva-vezetőnő gyűjtést rendezett és jelentékeny összeg gyűlt Herzl-erdő részére. A templomból a közönség a tanácsterembe ment, ahol Bartos József magyar és Tröger Sándor német beszédben méltatták Herzl életét.

Eredménytelenül folyik a jószáshelyi vizsgálat

(Arad, július 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) A jószáshelyi barbár merénylet ügyében megindított nyomozás még mindig nem vezetett pozitív eredményre. Ma délelőtt két gyanúsítottat vittek be erős csendőri fedezettel az aradi királyi ügyészségre. Mindkettőt Jószáshelyen fogták el. Egyikük, egy Szerb Pál nevű cementgyári munkás, a csendőrök előtt bevallotta, hogy ő helyezte el a bombát a zsidótemplom falában. Az ügyészségen azonban visszavonta ezt a vallomását és azt mondta, hogy csak féltelmében vallott. Szerbet azonban egyelőre fogva tartották, mert sok bizonyíték van amellett, hogy tényleg ő a tettes, aki felbujtásra követte el a merényletet.

A másik gyanúsított *Iva Pál kolozsvári egyetemi hallgató, aki a nyári vakációt tölti otthon Jószáshelyen. Őt azonban az ügyészségről szabadon engedték*, mert tagadja a vádat és eddig semmiféle komolyabb adat nem merült föl ellene. A csendőrség azonban erőlyesen folytatja a nyomozást és remény van rá, hogy a merénylet értelmi szerzője is hamarosan kézrekerül. Egyébként a robbanással kapcsolatosan a csendőrszázpáncsnokság a következő hivatalos jelentést adta ki:

„Folyó hó 25—26-ra virradó éjszaka bűnös kezek megkísérelték, hogy dinamittal a gura-honci zsidótemplomot a levegőbe röptessék. A berendezés és az ablakok teljesen leromboltattak, emberldozat nem volt. A károk még nincsenek megállapítva. A nyomozást a csendőrszázpáncsnok vezette és annak adatai még nem ismeretsek.”

Az egyébként rettenetes merénylet a magasabb közigazgatási hatóságokat a legmélyebben fölháborította és azok a maguk részéről mindent elkövetnek, hogy a nyomozást elősegítsék. Lázár Agoston dr. alispán, aki jelenleg a vármegye ügyeit vezeti, a mai nap folyamán szintén a helyszínre sietett, hogy ott az alárendelt közigazgatási hatóságokat utasítsa a nyomozó hatóságok támogatására.

A kormány továbbra is fentartja a szabad buzakereskedelmet

A mai minisztertanács határozata

(Bucuresti-Bukarest, július 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma délután minisztertanács volt Bratianu miniszterelnök elnöklétével. A minisztertanács foglalkozott a legfőbb gazdasági tanácsnak a buza- és kenyérelátására vonatkozó javaslataival és elhatározta, hogy továbbra is fentartja a szabad buzakereskedelmet bent az országban és kifelé, ellenben a belföldi vagononkénti 70.000 lej buzaár biztosítása érdekében a kiviteli illetéket vagononként 45.000 lejben állapította meg, számot vetve a világpiacon árral is. A kenyérré vonatkozólag a minisztertanács elhatározta, hogy elsőrendű liszt csak 12 százalékban örölhető, amelynek ára maximálisan 13 lej kilogramonként, 40 száza-

lékban másodrendű liszt örölendő, 9 lej 50 bani kilogramonkénti árral és sziatén 44 százalékban harmad minőségű liszt, amelynek ára 7 lej lesz kilogramonként.

Banu volt kultuszminiszter beszámolt a római konkordátum tárgyalásokról. A minisztertanács elhatározta, hogy Lepadatu és Anghelescu miniszterek Banuval együtt tanulmányozzák a római javaslatokat.

Chirulescu munkügyi miniszter az ipari munkanélküliség ügyét tette szóvá, amely különösen a Bánátban érezhető. A kormány e probléma tanulmányozására Marzescu, Vaitoianu és Chirulescu miniszterekből álló bizottságot küldött ki.

Samuel kormányzó az Actionskomitee ülésén

A kormányzó beszéde. A Jewish Agency szerepe

(London, július 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) A cionista Actionskomitee ülésén Weizmann jelentése után Sokolow referált a zsidóság külpolitikai helyzetéről. A szónok élesen kritizálta az Aguda politikai működését és rámutatott többek között arra, hogy az Aguda Jisrael bűnös politikájával következetesen áttöri a zsidó politikai front egységét.

A vita során dr. Hantke ajánlotta annak a programnak elfogadását, amelyet dr. Weizmann fejtett ki referátumában, azonban egyes részleteit e programnak bírálta tárgyává tette, különösen a Jewish Agency összetételének terveit.

A szerdai gyűlésen Sir Herbert Samuel, Palesztina kormányzója jelent meg. A kormányzó ezuttal első ízben vett részt hivatalos cionista konferencián. Az Actionskomitee nevében dr. Chajesz közönte a kormányzót, aki rövid beszédben válaszolt. Sir Herbert Samuel rámutatott az iparnak és mezőgazdaságnak Erec Jisraelben való jelentős haladására és megköszönte a cionista mozgalomnak az ország ujja-

építése körül kifejtett munkáját. A végén hangsúlyozta, hogy a Jewish Agency a zsidó nemzeti otthon újjáépítése körül mint döntő jelentőségű tényező fog szerepelni.

Sir Herbert Samuel csak e hó végéig marad Londonban, augusztus elején pedig üdülés céljából Svájcba utazik. Valószínűleg Beatenberg gyógyhelyet fogja felkeresni. Palesztinába való visszautazása előtt azonban néhány napra visszatér Londonba.

— A Ku-Klux-Klan újabb hőstette. Az észak-amerikai Lawrenceből jelentik: Burroughs rochesteri jegyző lakásáról június 21-én eltűnt és csak július 17-én találták meg Massachusettsben hátán és homlokán a három K betűt beégetve. Burroughs elmondta, hogy a Klansman-ek őt avval vádolták, hogy a négerekkel szemben túlnagy jóindulatot tanusít és ezért halálra fogják kinözni. A szerencsétlen tényleg csak akkor hagyta ott, amikor már holtan hitték.

A könyvek könyve

Irta Ruben Breinin

Tudjátok-e, barátaim, melyik az a könyv, amely legkedvesebb előttem mai napig? Melyik az a könyv, amelyet legjobban szeretek valamennyi között? Ez a könyv: a Tóra, a biblia. Sohasem kelek utra, ha még oly rövidre is, egy lépést sem teszek anélkül, hogy magammal ne vinném a szentírást. Ha olyan szobában tartózkodom, amelyben nincs Tóra, olyasféle kényelmetlen érzés fog el, mint a szentéletű zsidót, aki olyan házában alszik, amelyben nincs mezusa. Nem tudom megérteni, nem tudom felfogni, hogy miképp lehet héberül írni, ha a Tóra nincs közelünkben; ha nincs belevésődve emlékezetünkbe, ha nincs közvetlen kapcsolatunk első nagy prófétáinkkal és látókainkkal.

Munkasztalonon mindig ott van a biblia. Elegendő egyetlen betekintés a próféták írásaiba, hogy erkölcsi és szellemi ösztönzéssel merítsék belőlük. Minden reggel, mielőtt munkához látnék, hol kevesebbet, hol többet olvasok a bibliából. És ezt az olvasást annyira megszoktam már, hogy lehetetlen megennem egy napig is eme szellemi táplálék nélkül.

Nap mint nap olvasom a mi szent könyvünket s mindig ujjnak tűnik fel előttem. A Tórahoz fordulok a szomorúság órájában, ha bánat ér — és vigasztalást találok benne. Ámde az öröm perceiben is a Tóra-t lapozgatom és prófétáink tanai megerősítik bennem az életkedvet, a nemzeti lét örömeit; új erőt öntenek belém új harorra, hogy vissza ne riadjak az utam elé gördülő akadályoktól, amelyek a galutbeli zsidó utját elállják. A reménytelenség óráiban, amidőn belső lelki világomat a pusztulás és szegény érzése homályosítja el, eme jóbarátomra, a könyvek könyvére támaszkodom és támaszpontot találok benne az üres téltlenség tömkelegi és a lélek romjai között. Amidőn azt érzem, különösen a belső alkotás óráiban, vagy amidőn a szépség édenkertjében sétálok, hogy az a lelki fonál, amely hosszú multemhoz hozzákötött az elmúlt és taványt nemzedékek láncolatához, hogy ez a lelki fonál

kezd mindjobban meglazulni, ilyenkor a bibliát veszem elő és ime multam eleven jelenné változik át. Ugy érzem, mintha magam is benne élnék, mintha önmagam is része lennék az egésznek. Multam, mely perccel előbb halottam, sápadt árnyéknak, elhaló távoli visszhangnak tetszett előttem, amint kezembe vettem a Tóra-t, megváltozott: jelenem, lényem, bensőm egy részévé alakult át. Az árnyékok testet öltöttek s ime én érzem valódi életük lehetőségét.

És amidőn jövőbe-látásom elhomályosul, amidőn ellankad képzeletem szárnya és látóhatárom összezűkül, akkor is a bibliát veszem elő és ime a jövő megelvének előttem. Ugy tetszik, mintha egy új érzék a jövőbelátás, éles finom érzéke ébrednék bennem.

És én egy hatalmas ugrással, de minden megerősítés nélkül, ott termek a messi, nagyon messzi jövőm előtt.

Ez a merész ugrás a csunya jelenből a gyönyörű jövőbe természetesen előttem, mert amidőn lefestem lelkemben a messi jövőt, nem tudom másképp festeni, nem tudom más színekkel, mint ahogy egykor Jesajas festette: „Nép nép ellen nem fog fegyvert ragadni; a kardokból ekevasak, a lándzsákból vincellérekések lesznek. A farkas együtt fog lakni a bárányal és az egész földet isteni bölcsesség fogja betölteni, mint ahogy a víz betölti a tengereket.”

Ime előttem a próféták könyve és lelki szemem előtt látom Jechezkél prófétának csontokkal teleszórt völgyét. A kiszáradt csontok mind jobban közelednek egymáshoz, hussal, érrel, vérral telítetnek, a szélrózsa minden irányából szellő lehel rájuk és ime előttem áll egy nagy hadsereg, testben és lélekben zsidó hadsereg, amely vállvetve küzd a legszebb emberi ideálokért.

Ha lelkem beleun az élő irodalmak beteges, vitatkozó, zavaros és ellentétes eszmeáramlataiba, felütöm a bibliát és gyönyörködöm gondolatainak jámbor, egyszerű fenségében. Kíérem belőle az emberiség úde gyermekkorát, amely telve van erővel és szépséggel. Korunk írónak sokszor zavaros,

beteges, vérszegény igéit tulharsogják a prófétáink mennydörgésszerű igéi: hangjuk szétzuza a cédrusokat, ajkuk mozdulása villámlás, minden szavuk mennydörgés.

Amikor a könyvek könyvét olvasom, úgy érzem, hogy gazdag és erős vagyok. Ugy érzem, hogy egy nagy és erős népnek vagyok gyermeke. Vannak hatalmas őseim és derék, vitéz testvéreim. Van nagyszerű multom és kilátásom nagyszerű jövőre is. A jövőm ugyan még távol tőlem, de el kell jönnie. És nagyszerű és fenkolt és hatalmas őseim és derék, vitéz testvéreim. Van nagyszerű multom és kilátásom nagyszerű jövőre is. A jövőm ugyan még távol tőlem, de el kell jönnie. És nagyszerű és fenkolt és hatalmas lesz a jövő, amelyről látunkink és prófétáink oly sokat álmodoztak.

Olvasom a biblia egyes fejezeteit és a betűkből kiérezem a Libanon illatát, hallom a Jordán habjainak titkos suttogását, érzem a Cheron harmatának úde nedvesességét és frissességét az ősi földnek, amelyért apáink szívük vérével, csontjaik velejével fizettek meg. A próféták igéiben, nyugodt, békés és fenséges tansikban egykori országunk szépséges képe tárköződik minden pompájával. Számomra a biblia nem egyszerű könyv, hanem lelek kincsesháza, vigasztalások gyűjteménye, emlékek kutfeje, remények és bizodalnok forrása. Tudatában vagyok annak, hogy évszázadokon át az ősek számos generációja életét áldozta e könyv minden betűjéért, mert ez volt egyetlen maradványunk a hajdankor napjaiból.

És ez a könyv, a könyvek könyve, mindjobban felsédésbe merül gyermekeink, testvéreink aján, mindjobban háttérbe, szorítják mindenféle más könyvek, néha olyanok is, amelyeknek sem tartalma, sem formája, amelyekben sem szellemi őrtek, sem művészi szépség nincsen.

Testvéreim! Térjétek vissza a könyvek könyvéhez, a mi szent írásunkhoz. Aki eltávolodik tőle, nemzeti életünk forrásától, a héber nyelv és próféták szellemének kutfejétől távolodik el.

Héberből fordította: Dr. Kohányi Rezső

Szőrmefestés és
gyapjufestés

TAVASZI RUHAKAT A LEGSZÉBBEN TISZTÍT
"KRISTALY" GŐZMOSÓGYÁR CLUJ

Telefon 500

Telefon 500

Gyapju és gyapju-
fonalfestés

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.

Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.

Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő

Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a följegyzéssel engedjük meg.

Előfizetési árak: Egy hónapra 70 lei, negyedévre 200 lei, félévre 380 lei, egész évre 750 lei.

Vásári kincs

Bánffyhyunadról írja tudósítónk: A napokban egy jelenetet figyeltem meg a piacon, ami rendes körülmények között nem érdemli meg a följegyzést, most azonban az elvadultság és gyűlölet atmoszférájában, mint jellemző és ritka esetet kell tovább adni.

Egy zsidó fiút, aki szegény özvegy anyját tartja abból, hogy labdákat árul a heti piacon, valaki meglepett. Ellopták a labdáját és egy pontot adtak helyébe.

A fiu ebben a helyzetben mit tehetett?

Arra ment éppen egy csendőrtiszt, annak elpanaszolta a baját. Az altiszt megkérdezte, meg tudná-e mutatni a tolvajt.

— Éppen itt megy!

— Gyere csak ide — szól az altiszt a tolvajhoz.

A megszólított odajött és mindjárt nagy csoportosulás lett körülötte. Mindkét bűnét hetykén beismerte, mert azt hitte, hogy az egész közönség melléje áll, hiszen a meglepett és megpofozott fiu — zsidó.

A csendőr erre így szól a hallgató tömeg előtt a fiuhoz:

— Tudd meg, hogy az alkotmány nem ismer különbséget zsidó és nemzsidó között. Tudd meg, hogy a legcsúnyább bűn a lopás és minden megvetést megérdemel az, aki ilyen szegény fiutól lop, csak azért, hogy labdázzon. Azért pedig súlyosan lakolnia kell, mert a gyereket meg is pofoztad.

Az emberek egymásra néztek.

— Igaza van! Igaza van!

Csak bátorság kellett hozzá, hogy valaki nyíltan megmondja az igazat. Mindjárt mindenki melléje állott:

A fiut bekísérték a csendőrségi őrszobára. A mások, aki tovább árulta labdáit, így szól egyik vevőjének.

— Talán elég lett volna annak a fiúnak, ha azzal büntetik, hogy kérjen bocsánatot tőlem.

Ki gondolt arra, hogy a vásári áru között némelykor ilyen kincsek is akadnak?

(g. h)

— Az iparhatóság a jogtalan munkavállalás ellen. Több kolozsvári iparos az elmúlt hetekben följelentésben fordult az ipartestülethez olyan munkások ellen, akik anélkül, hogy valamelyik iparos-közülethez tartoznának, olyan munkát vállaltak, amihez csak iparigazolvány alapján lenne joguk. Különös sérelme az iparosoknak, hogy míg ők különböző adókkal súlyosan meg vannak terhelve, addig az építőiparban és a szerelési munkálatoknál a vállalkozók aközterhekhez hozzá nem járuló elemek olcsó munkáját veszik igénybe. Ez a helyzet pedig, ha továbbra is így marad, az egész ipari élet felborulását eredményezheti. Az ipartestület a panaszokat magáévá tette és az elsőfokú városi iparhatóságnál jelentést tett több olyan esetről, amikor jogtalanul vállaltak munkát. Varga tanácsos minden feljelentést külön letárgyal és a fennálló rendelkezések értelmében a jogosulatlanul vállalkozó munkásokat elmarasztalta különböző pénzbüntetésekben. Együttal értesítette a rendőrséget, hogy a megbüntetett iparosokat tiltsa el a vállalt munka folytatásától.

— Bécsben intéződött el az orosz-német konfliktus. Berlinből jelentik: Az orosz-német konfliktus elintézéséről szóló jegyzőkönyvet tegnap aláírták.

— A kolozsvári sómérok megérkeztek táborukba. Gyönyörű fekvésű bihari hegyek között táltik a kolozsvári sómérok ezidei táborukat. Hatalmas sátor-tábor a lakhelyük, mely a környező hegyek völgyében festői látványt nyújt. Megérkezésüket már két csapat várta s az újonnan érkező sómérok is rendszeresen megérkezve sátor ültöttek. Az élelmezés nagyon jó, a tában hetvenötön vannak. A vidék fekvésénél fogva elsőrangú kirándulások valószínűsíthetők meg. Az élelmezést és tisztítást maguk a fiúk végzik a sómérok megelégedésére s ha az idő kedvezni fog, felejthetetlen emlékek maradnak a sómérok lelkeiben a háromhetes sátorvárosból.

— A kisebbségi tanárok utolsó románvizsga terminusa. Bukarestből jelentik: A középiskolai kisebbségi tanárok, akik még nem vizsgáztak a román nyelvből, augusztus 15—31 között fognak vizsgálni Temesvárt, Kolozsváron, Nagyváradon, Nagyszebenben, Brassóban, Csernovitzban vagy Kisenyevben. Azok a tanárok, akik ezeken a vizsgákon megbuknak, nem taníthatnak tovább. A bizottságok elnöke egy-egy egyetemi tanár lesz, tagjai pedig négy középiskolai tanár. Csapán azok a kisebbségi középiskolai tanárok mentesek a vizsgáról, akik 60. életévüket betöltötték vagy már 30 évnél hosszabb ideje tanítanak.

— A legfőbb gazdasági tanács elvileg hozzájárult a kenyérárak emeléséhez. Bukarestből jelentik: A legfőbb gazdasági tanács tegnap ülést tartott a kenyérendelelet ügyében. A tanács elismerte a buza- és kenyérárak felemelésének szükségességét, azonban a szegényebb lakosság részére olcsóbb kenyérről akar gondoskodni. Miután ezt a kérdést nem intézték el végleg, a legfőbb gazdasági tanács ma újabb ülést tart, határozatait pedig a szintén ma összehívott minisztertanács elé terjesztik. A hozandó határozatok különböznek csak ideiglenes jelleggel fognak bírni, mert a termés végleges eredményét még nem tudják.

— Brassó zsidósága kétmilliót adott a Keren Hajjeszódra. Brassóból írják nekünk: Alig két évvel ezelőtt Brassó zsidósága még távol állott minden cionista munkától s ma, kétévi intenzív propaganda eredményeként, kétmillió lejt adott a Keren Hajjeszódra. A zsidó lakosság minden rétege át van hatva a Palesztina-gondolattól és éri annak politikai és gazdasági szükségességét. Friedmann doktor, a Keren Hajjeszód londoni delegátusa látogatásakor Brassóban is megalakult a Keren Hajjeszód-bizottság, mely a Friedmann doktor által megkezdett munkát folytatja. A bizottság elnöke, Dr. Kecskeméti Zsigmond és Sebesi Izso, pénztáros Bernáth Béla, jegyző Löwenthal Frida, titkár Szombat Károly. Bizottsági tagok: Ascher Henrik, Dr. Bárony Sándor, Engelmann Leó, Dr. Gergely József, Heller Jenő, Dr. Ritter Sámuel, Roth László, Schwarz Bernát, Spitz Rudolf, Szegő Árpád, Sziklás József. A Keren Hajjeszód-bizottság egyelőre elhatározta, hogy mindazokat, akik az akcióval szemben nem teljesítik kötelezettségeiket, társadalmi index alá helyezi Brassó zsidósága. A napokban alakult meg a Palesztina bizottsága is: Elnök, dr. Ritter Sámuel, titkár Feiler Pál. Tagok: Gruber Sámuel, Steinmetz Kálmán. Keren Kajemet-biztosok: Berger Nándor, a Zs. N. Sz. biztosa, Sugár László sékelbiztos, Szombat Károly Keren Hajjeszód-biztos.

— A Hadiárvak Ellátásának Intézete értesíti a venni szándékozó közönséget, hogy a Principele Carol árvaházban folyó hó 25-re kitűzött árverezés (őska fehérneműk, ruhák, cipők) el lett halasztva folyó év augusztus 1-én 11 óráig, ugyan-
csak a Principele Carol árvaház helyiségében.

— Teljesen szabadá tették a marhaexportot. Bukarestből jelentik: A minisztertanács határozatot hozott, hogy azt a korlátozást, mely az állatexportban eddig fennállott, nevezetesen az anyaállatok, fiatal marhák kiviteli tilalmát eltörli és teljesen szabadá teszi az állatexportot.

Nagy harisnyavásár

mélyen leszállított árakkal.

Kötött harisnya minden színben	lei	25
Flohr-harisnya minden színben	lei	53
Muszlín harisnya divat színben	lei	69
Cérna-muszlín minden színben	lei	98
Selyemfátyol harisnyák minden színben	lei	125

BLATT

FÓTÉR 13

Divatkiadványban és kötöttárúknak óriási választék!
A legjobb harisnyák csak BLATT-nál kaphatók!

— Temető mint zálog. Berlinből jelentik: Mariendorf temetőjében megjelent a törvényszéki végrehajtó és lepecsételte a kaput. A foglalás előzményei a következők: 1922-ben az egyházközösség új temetőnek való telket vásárolt. Az árát azonban nem fizették ki, mert az eladó meg akarta várni, míg a papírmárka sorsa eldőlt. Az eladó azonban nem volt valójában a telek tulajdonosa, hanem csak közvetítő és a telek tulajdonosa a vásárt érvénytelennek nyilvánította, úgy hogy a törvényszék döntéséig a végrehajtó lepecsételte.

— A nyolcszázazredik rádió Angliában. Londonból jelentik: Az angol postaiügyi minisztérium ma adta ki nyolcszázazredik drót-talan táviró engedélyét Anglia, Skócia és Wales területére.

— A belgák nem felejtene. Brüsszelből jelentik: Belgium alsó- és felsőházának tagjai elhatározták, hogy nem vesznek részt a legközelebb Bernben tartandó interparlamentáris konferencián, ahogy nem vesznek részt semmi tanácskozáson, ahol a németek is megjelennek, mindaddig, míg Németország nem lesz a népszövetségbe felvéve.

— Oriási erdőgések Amerikában. San-Franciscóból jelentik: A Csendes-Oceán partvidékén és Brit-Kolumbiában óriási erdőgések voltak, melyekből eddig több millió dollár kár volt. A tüztengert csak a legutóbbi amerikai viharok fékeztek meg.

— Hőhullám Angliában. Londonból jelentik: A wembley-i birodalmi kiállítás két látogatója napszúrás következtében összeesett és mire a kórházba kerültek, meghaltak. A városban elviselhetetlen hőség uralkodik.

— Leégett egy francia falu. Nizzából jelentik: Ma reggel Villeneuve d'Entrannes kis falunak egyik házában tűz ütött ki, amely villámgyorsasággal terjedt és oly nagy mértéket öltött, hogy az egész falu házainak nyolcvan százaléka leégett. A posta és az adóhivatal leégéséből az államnak hétszázhatvan ezer frank kára van.

— Meglincseltek egy gyilkost. Párisból jelentik: Francois Lefevre közműves vitatkozásból kifolyólag lelőtte barátját Albert Jouhomme-t, aki a helyszínén meghalt. A felháborodott tömeg a gyilkost a szó szoros értelmében meglincselte, úgy hogy sérülései mellett semmi reménye arra, hogy életben maradjon.

— Terente Galacban tartózkodik. Bukarestből jelentik: Terente hir szerint elmenekült Baltiból és Galacban tartózkodik. Galacban számos személyiség kap fenyegető leveleket Terente aláírásával.

— Letartóztatások a bukarest-jasii expressz elleni merénylet ügyében. Bukarestből jelentik: A bukarest-jasii expresszvonat elleni merénylet ügyében a vizsgálat folyik. Megállapították, hogy a két váltókezelő a kisiklás idején részeg volt. A sziguranca több jassii egyént letartóztatott.

— A Ruhr közelgő kiürítésének hatásai. Düsseldorfból jelentik: A Ruhr közelgő kiürítésének a híreire a bányatulajdonosok elhatározták, hogy a Ruhr-részén árát 20 százalékkal leszállítják, hogy ezzel az angol szénrel való versenyképességet emeljék. A szén ára elsejéttől tehát tonnánként 20 márka helyett 16 márka 50 be fog csak kerülni.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

F. M. Satumare. Többet, mint amennyi a közleményből olvasható, mi sem tudunk.

J. L., Dej. Semmi oka a kétségbeesésre. Az ön korában az ilyen fizikai fogyatkozásokat a fejlődés is legyőzi.

S. S. Félévre kell befizetni a tandíjat előre és pedig egy millió korona alapdíjjal és ahány órát jelöl meg, annyiszor harmincezer koronát. Ez a bécsi egyetemre vonatkozik, mert az ön esetében csak ez jöhet tekintetbe. Milanóban valami kevés támogatásra számíthat. Az erdélyiekkel szemben a kértezett egyetemen enyhébb mértéket alkalmaznak a fölvetélnél. Nem számíthat rá, hogy katonasorvosnak vegyék fel idegen állampolgár létére.

2244. sz. előfizető. A beváltás az ön által jelzett pénzügyminiszteri rendelet értelmében 2:1 arányban eszközölhető. A bejelentésre nézve várnia kell, amíg elkészül a beváltásokra vonatkozó végrehajtási utasítás. Akkor közölnék az erre vonatkozó fölhiyást.

KÖZGAZDASÁG

Megvalósulás előtt a kolozsvári ipari termelési múzeum

(Cluj-Kolozsvár, július 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ipari és kereskedelmi szempontból rendkívül fontos terv áll megvalósulás előtt Kolozsváron. Régi terve a kamarának, hogy egy ugynevezett ipari termelési múzeumot állít fel Kolozsváron, melyben a kapcsolatos ipari termékek mintái és modellei állítatnának állandóan ki. Ez a terv nagy közgazdasági érdekekkel bírna, mert lehetővé tenné az iparosoknak, hogy készítményeiket könnyen elhelyezzék, miáltal sokkal több idő jutna magára a termelésre. A terv megvalósításával a kamara egy igen fontos gyakorlati kérdést oldana meg. Az ipari termelési múzeum az ipari termelők és a kereskedők között szoros kapcsolatot teremtne azáltal, hogy igyekszik megmutatni a vevőknek az országban termelt cikkeket, viszont a termelőket figyelmezteti a kereskedők részéről felmerült kívánásokra, mely

a gyártmány tökéletesítésére vezet.

Ennek az ipari termelési múzeumnak a felállítása mindezekig anyagi eszközök hiánya miatt nem valósulhatott meg, azért sem, mert a kolozsvári kamara székházában kevés hely áll egy ilyen múzeum céljaira rendelkezésre. A szeptemberi mintavásárral kapcsolatban azonban remény van arra, hogy a terv, bár szűk keretek között is, megvalósul. Remélhető, hogy a szűk keretek között felállított ipari múzeum is meg fogja győzni a kereskedőket és iparosokat arról, hogy ez a lényegpótló intézmény mily fontos jelentőségű az iparra és a kereskedelemre nézve és így lehetséges, hogy az ipari múzeum keretei rövidesen kitágulnak és maga az intézmény állandósulni fog. A felállítandó ipari múzeumnak állandó ipari kiállítási jellege volna s kezdetben csak a volt magyarországi részek ipari termelését ölelné fel.

Folyamatban a gépsegélyek ellenőrzése. Megírta az Uj Kelet, hogy egy miniszteri rendelkezés értelmében a kamarának s iparfelügyelőségnek revízió alá kell venni a magyar kormány által segélyként kiutalt gépeket, illetve a román állam tulajdonának kell deklarálni mindazon kézműiparosok birtokában levő gépeket, melyeknek adományozásáról nincs a jelenlegi tulajdonosok kezében hivatalos okirat, melyet annak idején a magyar kereskedelemügyi miniszter állított ki. Mint értesülünk, a revízió már folyamatban van s a kolozsvári kamarától rövidesen bizottság száll ki a vidékre is, hogy ott a gépsegélyeket revízió alá vegye. A kolozsvári revízió a napokban vette kezdetét, melynek eddigi eredményei szerint a legtöbb gépsegélyben részesült iparos megfelel azoknak a rendelkezéseknek, melyek a gépek további s zavartalanul birtokukban maradjanak.

Nagy fizetésképtelenség Aradon. Aradról jelentik: A város egyik legnagyobb és legjobb hírnevű fűszerüzlete, a Guttman Sámuel-cég nagy fizetési zavarokkal küzd. Megbízható forrásból vett értesülés szerint a cég még e hét folyamán beadja a törvényszékhez a kényszerregezési tárgyalás elrendelése iránti kérvényét. Az 1876-ban alapított cég anyagi helyzetét kizárólag a gazdasági válság és főleg a nagyfokú pénzügyi rendetlenség okozta.

Máramarosszigetén vasárnap is nyitnának a kereskedők. Máramarosszigetéről jelentik: A helyi gazdasági bizottság elrendelte a nagyváradi kereskedelmi és iparkamara máramarosszigeti kirendeltségét arról, hogy megengedi a kereskedők üzleteinek vasár- és ünnepnapiakon délután tíz óráig való kinyitását. A helyi gazdasági bizottság elrendelése nagy meglepetést keltett a máramarosszigeti kereskedők körében.

A nyomdatulajdonosok szindikátusa bírói uton támadja meg az új papírvámost. Bukarestből jelentik: A nyomdatulajdonosok bukaresti szindikátusa ma szenzációs tartalmú memorandumot tett közzé. A memorandum szerint a vámemelés néhány jelentéktelen papírgyár érdekében történt, melyek sem jó papírt nem tudnak előállítani, sem a szállítási időt, sem az árakat nem tudták garantálni. Az új vámtarifa hallatlanul megrádjítja a könyveket és az újságokat, miért is a bukaresti lap- és nyomdatulajdonosok elhatározták, hogy az új vámtételek kivetését bírói uton fogják megtámadni. Adatokat fognak gyűjteni arról, hogy a belső papírgyárak nem képesek az árut idejére szállítani és papírjuk rossz. A szindikátus felhívta az összes lapokat a vámemelés támadására.

Ellenőrzik a bortermelést. Aradról jelentik: Az aradi pénzügyigazgatóságon értekezlet volt, melyen a pénzügyi kerületek vezetői azt a határozatot hozták, hogy az ezidei szüret után minden község egyszerre köteles terméseredményét bejelenteni a pénzügyi résznek kiküldöttének jelenlétében.

Románia bankjegyforgalma. Bukarestből jelentik: A Banca Nationala most tette közzé hivatalos kimutatását, melyben közli, hogy bankjegyforgalma tizenhétmilliárd nyolcszázkilencven-

négymillió hatszázharmincöttezerhatszázkilencvenegylet. A bank ércpénzészete hatmilliárd tizenhétmilliónyolcvanezer lejt tesz ki, melyből közel ötmillió részint aranyban, részint bonokban van készletben. A forgalom hétről-hétre átlag hetvenmillió lejjel emelkedett, mely összesen július tizenkettőig hatmilliárd százhetvennégy milliószázharminckilencet lejt összegre emelkedett.

A galaci lengyel konzulátus állandó mintakiállítása. Galacból jelentik: A galaci lengyel konzulátus a lengyelországi ipari és kereskedelmi termékekből állandó mintakollekciókat és árjegyzékeket bocsát az érdeklődők rendelkezésére. Minden Lengyelországra vonatkozó kereskedelmi információt a galaci lengyel konzulátus díjtalanul bocsát bárki rendelkezésére.

A mai valutapiac

A mai valutapiac szilárd tendencia volt észlelhető. A kereslet élénkebb volt, mint a kínálat. Élénk forgalom mellett a következő árakat jegyezték: Osztrák korona 310-312, magyar korona 360-370, cseh korona 680-686, svájci frank 4280-4290, dollár 229-23050, francia frank 1180-1190, font sterling 1020-1025, olasz lira 1015-1020.

Valutapiac július 30-án:

Bukarest. Devizák: Páris 1188, Berlin — London 1020, Newyork 23500, Róma 1005, Zürich 4300, Bécs 3250, Prága 688, Budapest —

Bukarest. Valuták: Napoleon 82500, márkák 52, leva 155, török lira 115, font sterling 1005, francia frank 1220, svájci frank 4100, olasz lira 10, drachma 400, dinár 26000, dollár 22700, lengyel márkák 4400, osztr. korona 3300, magyar korona 2800, cseh korona 675.

Zürich. Nyitás—Zárás: Berlin 19650-12950, Amsterdam 20237-20712, Newyork 54175-54100, London 238550-2382, Páris 275000-2725, Milano 234850-2340, Prága 160500-160500, Budapest 6900-6950, Belgrád 64500-64500, Bukarest 23500-23500, Varsó 106-106, Bécs 7635-7635.

Revízió alá veszik a jugoszláviai illetéktörvényt. Belgrádból jelentik: A pénzügyminisztérium felhívta az összes jugoszláviai kereskedelmi kamarákat, hogy tegyék meg javaslatukat az új illetéktörvénnyel kapcsolatban, mert a régi törvényt revízió alá veszik és új illetéktörvényjavaslatot dolgoznak ki.

Beváltják a lengyel márkákat. Varsóból jelentik: A varsói lengyel nemzeti bank felhívást bocsátott ki, melyben közli, hogy 1924 július 1-től kezdődően az új törvényes fizetési pénzegység a zloty. A márkák beváltási határideje 1924 július 1-től 1925 május 31-ig tart. A külföldiek valamelyik lengyel bank utján intézhetik el a márkák beváltását.

Új díjtételek a CFR-nél. Bukarestből jelentik: A CFR, vezérigazgatója tervbe vette, hogy az áruval megrakott vagonok berakási vagy átrakási díjtételei mellett ezután vagononként 135 lejt kell fizetni különböző új díjak címén.

SPORT

Kinizsi—ATE mérkőzés lesz ma Temesváron. A bukaresti központ helyt adott a Kinizsi óvásának és a temesvári kerület bajnokává az Unirea-val szemben a Kinizsit nyilvánította. A központ ezen határozata alapján az országos elődöntőt megismétlik a Kinizsi és az ATE között. Ezzel illuzóriussá válik az Unirea azon óvása, hogy az ATE a vele szemben lejátszott mérkőzésen két igazolatlan játékos szerepeltetett. Az elődöntőt, amint Temesvárról jelentik, ma délután játsszák le az ottani Kinizsi—Unirea pályán. A győztes vasárnap játszik a marosvásárhelyi CFR el és ennek a mérkőzésnek a győztese lesz aztán a NAC ellenfele a 10. évi Bukarestben lejátszásra kerülő országos bajnoki döntőn.

Az aradi Hellas vízi turisztikai szakosztálya vasárnap rendezte meg Radna és Arad közötti vízi turáját, 19 hajóval és 43 résztvevővel. A 46 km. távot négy etapban tették meg. Reggel 9-kor indultak el Radnáról és este nyolckor érkeztek meg Aradra.

Megmérkőznek a magyar kardvívó bajnokok. Budapesti tudósítónk jelenti: Szűkebb budapesti körök 50 millió koronát adtak össze arra a célra, hogy egy Posta—Fuchs mérkőzést hozzanak létre. Dr. Fuchs, a kétszeres magyar vívóbajnok azonban most is ragaszkodik álláspontjához, hogy magyar zsűri előtt nem hajlandó vívni s így a mérkőzés színhelyét Bécsre tervezik. Dr. Posta Sándor, a párisi világbajnok Fuchsszal bárhol és bármilyen zsűri előtt hajlandó vívni s így az érdekes mérkőzés osztrák zsűri előtt augusztus havában fog Bécsben lezajlani. A magyar sportkörök nagy érdeklődéssel várják a két világbajnok küzdelmét.

A romániai teniszesezők olimpiai szerepléséről csak most sikerült részleteket megtudnunk. Dr. Lupu, a kiváló aradi teniszesező, aki tudvalegőleg tagja volt a román expedíciónak, hazatért és a következőket mondotta: Az olimpiai mérkőzések július 14-én kezdődtek meg és 21-ig tartottak. Tíz újonnan épült pályán, melyek talaja egészen más mint ami pályánké, folytak a küzdelmek és az egész versenyen a mi Slazenger labdáinkkal szemben Spalding labdákkal játszottak. Az indulók száma a férfi egyesben 92, női egyesben 38, férfi párosban 45 pár, vegyes párosban 27 pár, a női párosban pedig 17 pár. Romániát az állandóan Londonban élő N. Mishu, dr. Lupu, Ronetti Roman képviselték. A nagyszerű bukaresti teniszesező Stern, akit szintén beneveztek, egyéb elfoglaltsága miatt nem jött Párisba és így csak hárman képviseltük Románia színeit. N. Mishu az első fordulóban a belga Washertől kikapott 6:3, 6:4, 6:2 arányban. Ronetti Kehrillingert került össze és a göteborgi győztestől 6:1, 6:2, 6:1 arányú vereséget szenvedett. Dr. Lupu első ellenfelét a mexikói Delcanto-t 6:4, 6:3 és 6:4 arányban legyőzte, a második ellenfelétől az amerikai Washbrunntól azonban 6:2, 6:3, 6:4 arányban vereséget szenvedett.

A KMTE és az Academia az első osztályban. Az intézőbizottság keddi ülését nem tartották ugyan meg, de amint hírlik, már döntöttek a jövőévi bajnokság felől. A döntés szerint az elsőosztályú bajnokságban jövőre 8 egyesület vesz részt és pedig a tavalyi hat egyesületen kívül a másodosztály két első helyezettje a KMTE és az Academia.

NAC—MSE mérkőzés lesz vasárnap Marosvásárhelyen. A mérkőzésnek az ad különös érdekességet, hogy mindkét csapatban több új játékos fog szerepelni. A NAC ban öt pesti játékos, az MSE-ben pedig a jelenleg Marosvásárhelyen tartózkodó Deutsch Simi is fog játszani. Az Univerzitatea játékosai ugyanis a nyári szüneten játszhatnak barátságos mérkőzést otthoni csapataikkal.

A Haggibbor uszói felkéréstnek, hogy a KAC és a Haggibbor vasárnapi uszóversenyére való nevezésük ügyében ma feltétlenül keressék fel Sugár Andor (Sugár és Deutsch) szakosztályvezetőt.

Keleti szőnyegek

szővése eredeti perzsa és szmirna minőségben minden kívánt méretben. Szőnyegek művészies javítása

"Vénus" szőnyegszővőgyár

Cluj, str. Surda (Kis-n) 33

Ne engedjemagát

a dátummal megleveszteni!

A legtöbb lap egy-két nappal
antidatálja az ujságot. — Az

UJ KELET

homlokán szonban a megjelenési
nap becsületes dátuma van!

A legfrissebb híreket vidéken is
csak az UJ KELET-ben olvashatja

butort, zongorát

Marosvásárhelyre
SZÉKELY ÉS RÉTI
KEDÉLYRÉSZI BUTORGYÁR RÉSZV. TÁRS. határterület
as díjazások turnírázások figyelemmel legelőszobák itt szereshetők

FÜRDŐSZAPPAN

MOZGÓK MUSORA

Select-Mozgó Csütörtök, július 31. Ivetta Szentimentális dráma 6 felvonásban. Főszerepben: Lya Mara.

Magyar Színház

Csütörtök, július 31

AZ elnyomottak

Társadalmi dráma a francia történelemből
a XVI. századból 7 felvonásban. Főszerepben:
Raquel Meller, Sarah Bernhardt

Pályázat

Pályázatot hirdettünk elemi iskoláknál betöltendő egy tanítói és egy tanítónői állásra. Pályázhatnak okleveles egyének, akik az államnyelvet tökéletesen bírják és vallásos előéletüket bizonyítani tudják. Fizetési igények megjelölésével és okmánymásolatokkal felszerelt pályázatok alábbi címre nyújtandók be f. é. aug. 8-ig.

Az orth. izr. iskolaszék
Str. Dubalarilor 1. (Timár-u.)

Az „UJ KELET” könyvosztálya

Cluj, Str. Baron L. Pop 10.

Egyszáz lej értékű könyvet kap **ingyen** az Uj Kelet minden előfizetője és olvasója, aki az alábbi csoportot megrendeli:

I. csoport:

- Sch. Alejchem: Leégett nemesek (Kötve. Novellás könyv)
- Ujvári: Bosszuálló Isten (Regény)
- Goldschmidt: Egy zsidósors (Amatör példány. 3 kötetes regény)
- Gizskalay: Titok. (Egyfelv. dráma)
- Agnon: És a meggörbödött kiegyenesedik. (Regény)
- Nordau: Dr. Kohn. (4 felv. dráma)
- Biró Lajos: A zsidók utja. (Tanulmány)
- Gizskalay: Tamar. (Amatörpéldány. Bibliai regény)

Ezt a hatszáz lejes sorozatot ötszáz lejért (és portó) szállítjuk előfizetőinknek és olvasóinknak a pénz előzetes beküldése mellett vagy utánvétellel

Nyolcvan lej értékű könyvet kap **ingyen** az Uj Kelet minden előfizetője és olvasója, aki az alábbi csoportot megrendeli:

II. csoport:

- Sch. Alejchem: Leégett nemesek. (Kötve. Novellás könyv)
- Grotto: Zsidó renaissance. (Kötve. Tanulmány)
- Goldschmidt: Egy zsidósors. (3 kötetes regény)
- Gorion: József és testvérei. (Bibliai regény)
- Kaczér: Golem ember akar lenni. (Drámai szimbólum)
- Gizskalay: Tamar. (Bibliai regény)
- Sombart: A zsidók jövője. (Tanulm.)
- Paneth: Utazásom a Szentföldön. (Utóírás)

Ezt a 380 lejes sorozatot háromszáz lejért (és portó) szállítjuk előfizetőinknek és olvasóinknak a pénz előzetes beküldése mellett vagy utánvétellel.

Harminc lej értékű könyvet kap **ingyen** az UJ KELET minden előfizetője és olvasója, aki az alábbi csoportot megrendeli:

III. csoport (ifjúsági könyvek):

- Dr. Bai: Zengő hárfá.
- Nordau: Mesék.
- Kabbalisták és Csodatevők.
- Paneth: Utazásom a Szentföldön.
- Konrad: Futball ABC.
- Sch. Alejchem: A 13. Robinson.

Ezt a 130 lejes sorozatot száz lejért (és portó) szállítjuk előfizetőinknek és olvasóinknak a pénz előzetes beküldése mellett vagy utánvétellel.

Husz lej értékű könyvet kap **ingyen** az Uj Kelet minden előfizetője és olvasója, aki az alábbi csoportot megrendeli:

IV. csoport (cionista tanulmányok):

- Sokolov: Uj zsidó.
- Gorelik: Cion és Golus.
- Pinsker: Antoemantipatio.
- Dr. Marton: A zsidó nemzet Erdélyben.
- Mairovits: Tora és cionizmus.
- Dr. Blank: Mit akar a cionizmus.
- Goldmann: A zsidó nemzet követelése.

Ezt a 90 lejes sorozatot hetven lejért (és portó) szállítjuk előfizetőinknek és olvasóinknak a pénz előzetes beküldése mellett vagy utánvétellel.

Kisérje figyelemmel további sorozatainkat!

Házlebontás miatt

SZABÓ JENŐ

selyem- és szövetáru-
háza Cluj, Calea Regele
Ferdinand 5. sz. alatt

olesó

rendez.
szállítás

	Lej
1 drb. abrosz és 6 szalvéta	328
1 „ magányos abrosz....	195
1 mtr. sima fehér grenadin..	55
1 „ fehérenmü vászon....	37
1 „ zefir, férfi ingre	42
1 „ himzett grenadin	65
1 „ sima ruhacrep, szí- nekben	39
1 „ csikos vagy kockás szövet	65
1 „ jó mosó karton	26
1 „ mosó delén, ruhára és pongyolára	39

Előrehaladott idény miatt az ösz-
szes raktáron levő
nyári árak

leszállított árakban
Nagy választék
len vásznakban

Telefon 479 Telefon

Házlebontás miatt!

APRÓHIRDETÉSEK

7. szériájánál egy szö 3.-, vastag betűvel 6.- lej. Leg-
sűrűbb apróhirdetés 80 lej. Alláskeresőknek 30% kedvezmény

Férjhez adnám szép fiatal, intelligens vallásosan nevelt, beszélni tudó siketnéma hugomat hozományával szintén siketnéma, intelligens, egzisztenciával bíró fiatalemberhez. Leveleket „Diszkrét” jellegre a kiadóhivatal továbbít. 7569

Birodalmi német nevelőnő perferkt francia-német nyelvtudással többévi gyakorlatl állást keres. Megkereséseket „W. W.” jellegre a kiadóba kér.

Jól bevezetett
speciális üzlethez agilis
társ keresetük
2-300.000

Leitökével. Ajánlatokat

„Szombaton zárva”

jellegre a kiadóba kérek.

Tanítót, vagy tanítónőt keresek, ki 8-10 elemi és polgárista tanulónak oktatását és azoknak román állami iskolában évvégi vizsgára előkészítését vállalja. Hittan, német nyelv és hegedű oktatás megkívántatik. Ajánlatok fizetési igények megjelölésével „Magántanulók” jellegre Diamandstein papírútlelet, Huedin címre küldendők. 7566

Egy ügyes fiú, ki románul beszél, fizetéssel tanulónak felvételtik Dávid Hermán bőruztletében, P. Mihai Viteazul 89. 7562

Üvegezéshez és képretezéshez értő kezdő fiatal segédet felvesz Klein Ella üvegzülete Dej, 7570

Forgalmas helyen iródnak, esetleg lakásnak is alkalmas helyiség kiadó. Cím a kiadóban.

Egy aranyozó, egy vágógép és több apró könyvkötői eszköz eladó. Nadler, Calea Dorobantilor 16 sz. 7559

Angol nyelvmester 8 hónapi kurzus alatt angolul beszélni és írni megtanít. Értekezés: Calea Motilor 53. Este 8 után. 7557

HUNWALD

ÜVEGCSIZOLDA
és tükörgyár. Tábla-
üveg raktár és üve-
gezési vállalat. Hibás
tükörök újrafoncsoro-
zása.

Megnyilt Megnyilt

Klein Simon
női kalaplerakata
Str. Regina Maria
(v. Deák Ferenc u.) 4

Óriási választék
filekalapokban

Legolcsóbb árak
Legolegánsabb kivittel

Fűszer, csemege és vegyeskereskedés kis szoba konyhával, 15.000 leivel azonnal átvehető. Bővebbet Borsodi Heltai-utca 5.

FiataleMBER zsidó családnál kosztot, lakást kaphat. Egyetem-utca 5. ajtó 8. 7579

Megjelent

Az új behozatali vámtarifa magyar fordítása

Consum—Közgazdaság-Rumänischer-Lloyd kiadásában.

★

Kapható:

ARAD: Sándor hírlapiroda,
CLUJ: Friedmann hírlapiroda,
ORADEA-MARE: Hegedüs hírlapiroda,
TIMISOARA: Bánát hírlapiroda,
SATUMARE: Szamos hírlapiroda.

★

Ara 50 Lei.

★

50 Lei előleges beküldése ellenében portómentesen küldi a Consum—Közgazdaság-Rumänischer Lloyd kiadóhivatala Cluj, Str. Regina Maria 34.

Zsák

Zsineg

Kötél

HAVAS DEZSO
TIMISOARA

A Temesvári Műmalom R.-T.

mindenkinek ajánlja Tészta- és Konzervgyárának

elsőrendű **M.M.** készítményeit
Kaphatók minden nagyobb fűszerüzletben

Vágott és vágatlan tűzfát

vason, 6l- és mázsatételekben, ugyazintén,
meszet, cementet és gipszet

legolcsóbban szállít a
Calcit Művek R.-T. Cluj
Str. Dragalina (v. Fellegvári-ut) 9. Telefon interurban 11-04
Egy m³ oltott mész 400 lej

MEGÉRKEZTEK

a pehely-
könnyü nyulször-
kalapok

DRBJA LEI 120.—

Weisz Siegfried kalap- és uridivatár-
házába Cluj, Calea Reg. Ferdinand 6.

Kiváló minőségű,
kellemes és üdítő

tordai sör

Gyár: Turda, telefon 5.

Főraktár: Cluj, telef. 394

NAGYBAN gyermekjátékokat, kötött-
és diszmiárukat legjobban **KICSIBEN**
Eisenstädter Fülöp és Társa cégnél vásárol Cluj,

Strada Regina Maria 13.
Gyermekkosok és kofferárak teljes kiárúsítása

ÉTTEREM

ORTE.

Strada **Bucurestben** Strada
Belve- dere 6 Grand kávéház háta mögött dere 6
megnyilt

KOSER

Értesítjük a p. t. közönséget, hogy az
ujjonnan megnyilt vendégönket a legmo-
dernebb stílus szerint és jó konyhával ve-
zetjük. Kérjük a nagyérdemű közönség
pártfogását, a Tulajdonosok

A kolozsvári

CZELL

sörfőzde
világos

„URSUS”

söre

a közönség
legkedveltebb itala

Mozdony- és géprészeket

külföldről beszeröz
garancia mellett

Grossmann Jenő Nagyvárad

Baross-u. 10. / Sörgöncim:
Grossma sin. Telefonszám 28

EGÉSZ LAKBERENDEZÉSEKET, RÉGISÉGEKET ÉS
ZONGORÁKAT, ÉKSZEREKET VESZEK, ELADOK

★ STERNBERG J. ★

ORADEA-MARE
PIAȚA UNIRII

Kadima Nyomda- és Kiadóvállalat R.-T. nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop (volt Brassay-utca) 10 szám.